

17 FS 2012:20

Utkom från trycket
den 17 oktober 2012

Länsstyrelsens i Värmlands län beslut om fastställelse av vattenskyddsområde samt skyddsföreskrifter för vattentäkterna Sörmon, Härtsöga och Östra Sörmon, Karlstads kommun;

utfärdade den 25 september 2012.
(dnr 513-279-2012, 513-281-2012, 513-282-2012)

Länsstyrelsen i Värmlands län har den 25 september 2012 med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken (1998:808) beslutat att förklara vattentäkterna Sörmon, Härtsöga och Östra Sörmon som vattenskyddsområde, enligt bifogad kartbilaga.

Länsstyrelsen har beslutat, med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken, att nedanstående föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter, ska gälla inom skyddsområdet. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken har Länsstyrelsen vidare beslutat att 3 § även skall gälla för allmänheten. Föreskrifterna skall träda i kraft den 1 januari 2013. Förbud eller tillståndsplikt för befintliga verksamheter börjar dock gälla först den 1 januari 2015. Länsstyrelsens beslut gäller omedelbart, även om det överklagas.

LÄSANVISNING

Det här dokumentet presenterar föreskrifter med de bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområdet, och kompletterande upplysningar till föreskrifterna.

Dokumentet inleds med en paragraf med orddefinitioner, följt av en paragraf med övergripande information om vad som gäller vid tillståndsansökan och anmälan av verksamheter och åtgärder inom vattenskyddsområdet. I paragraf 3 – 15 presenteras sedan de bestämmelser som gäller för verksamheter och åtgärder inom vattenskyddsområdets olika zoner. Här framgår vad som är förbjudet och vad som kräver tillstånd eller anmälan. När det finns undantag presenteras de i direkt anslutning till bestämmelserna som de är knutna till.

De kompletterande upplysningarna omfattar bland annat övrig lagstiftning som gäller inom vattenskyddsområdet, dispensansökan och ersättning samt straffansvar vid överträdelser.

1 § Definitioner

Med **anvisade leder** avses rekommenderade transportvägar för farligt gods vilka anges i publikationen Räddningsverkets Atlas: Väginformation om farligt gods 2008. Även järnväg betraktas som anvisad transportled för farligt gods.

Med **avfall** avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Följande undantag görs:

- Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall.
- Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Med **djurenheter** avses den definition som anges i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Med **farligt gods** avses den sammanfattade benämningen på ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport. Formellt utgör farligt gods sådana ämnen och föremål vars transport är reglerad i ADR-S (Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng) och RID-S (Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg).

Med **fordon** avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Med **förorenade massor** avses massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark.

Med **hantering** avses tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med **husbehovstäkt** avses all brytning av jord eller berg för markinnehavarens husbehov. Som sådan räknas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt. (se även materialtäkt)

Med **hushållsspillvatten** avses bad-, disk-, tvätt- och toalettavatten.

Med **hushållsändamål** avses en privatpersons hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med t ex målning av ett enskilt bostadshus ska också anses vara hushållsändamål.

Med **kemiskt bekämpningsmedel** avses en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Med **markutfyllnad** avses material som läggs ovanpå eller i anslutning till befintlig markyta.

Med **maskinell** avses avverkning, röjning, gallring eller plockhugning med maskiner större än motorsåg.

Med **materialtäkt** avses täkt av, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter, samt täkt av berg. (se även husbehovstäkt)

Med **permanent upplag** avses upplag som finns på samma plats längre tid än ett år eller återkommande på samma plats under kortare perioder.

Med **stallgödsel** avses avföring eller urin från hästen och lantbrukets djur

Med **större grävningsarbeten** avses att åstadkomma grop i marken med större yta än 100 kvadratmeter. Mindre grävningsarbeten inom tomter samt nyanläggande och underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar inkluderas ej.

Med **större schaktningsarbeten** avses sänkning av markytan på utstakat område större än 100 kvadratmeter och för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas ej av tillståndsplikt.

Med **transport** avses förflyttning av gods med transportmedel samt lastning, lossning och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Med **upplag** avses plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring.

Med **återfyllning** avses att lägga material i exempelvis en urgrävd grop för att markytan åter ska vara i samma nivå som omkringliggande mark.

2 § Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd som krävs enligt föreskrifterna görs hos den kommunala nämnden för miljöfrågor. Nämnden får bevilja tillstånd om den sökande visar att verksamheten eller åtgärden kommer att kunna utföras och drivas utan risk för att grundvattnet skadas. Ett sådant tillstånd kan förenas med villkor.

Tillstånd enligt föreskrifterna krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt kapitel 9 miljöbalken (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), kapitel 11 (vattenverksamhet), kapitel 12 (jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

När anmälan krävs enligt föreskrifterna ska den göras till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Nämnden kan förena sina beslut med krav på försiktighetsmått. Anmälan ska göras 4 veckor innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas.

3 § Vattentäktsson

Förbud gäller för all annan verksamhet än vattentäktsverksamhet inom vattentäktssonen. Vattentäktssonen ska vara inhägnad.

Brunnar och lågreservoarer ska vara överbyggda och försedda med lås.

4 § Petroleumprodukter

Primär och sekundär skyddsson

Tillstånd krävs för hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter.

Undantag från tillståndskravet gäller för drivmedel i fordons bränsletankar för framdrivandet av fordonet samt för bränsle i arbetsmaskiners bränsletank för drift av maskinen.

5 § Bekämpningsmedel

Primär skyddsson

Förbud gäller för hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från förbudet gäller för hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus för hushållsändamål.

Förbud gäller även för jord- eller vattenslagning av plantor som behandlats med bekämpningsmedel.

Sekundär skyddszon

Förbud gäller för jord- eller vattenslagning av plantor som behandlats med bekämpningsmedel.

Tillstånd krävs för spridning av kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från tillståndskravet gäller för spridning av kemiska bekämpningsmedel inomhus för hushållsändamål.

6 § Växtnäringsämnen mm.

Primär och sekundär skyddszon

Förbud gäller för:

- spridning av humanurin och latrin.
- spridning av slam från reningsverk eller enskild avloppsanläggning.
- lagring av stallgödsel från mer än 2 djurenheter utan tät gödselvårdsanläggning.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av stallgödsel.

7 § Skogsavverkning

Primär och sekundär skyddszon

Anmälan krävs för maskinell avverkning av skog.

8 § Avloppsanläggningar

Primär skyddszon

Förbud gäller för nyetablering av avloppsanläggning där renat hushållsspillvatten leds till grundvattnet.

9 § Upplag

Primär och sekundär skyddszon

Förbud gäller för permanenta upplag av timmer, bark, flis, spån eller liknande.

Undantag från förbud gäller upplag av biobränsle för uppvärmning av den egna fastigheten.

Förbud gäller även för upplag av:

- vägsalt utan tät topp- och bottentäckning.
- avfall.
- förorenade massor.
- massor med okänd miljöstatus.

Tillstånd krävs för upplag av övriga massor.

Tertiär skyddszon

Tillstånd krävs för upplag av:

- avfall.
- förorenade massor.
- massor med okänd miljöstatus.

10 § Täkter och markarbeten

Primär och sekundär skyddszon

Förbud gäller för:

- materialtäkt.
- markutfyllnad.
- återfyllning med förorenade massor.
- återfyllning med massor med okänd miljöstatus.

Tillstånd krävs för:

- husbehovstäkt.
- större schaktnings- eller grävningsarbeten.

Tertiär skyddszon

Förbud gäller för:

- bortledning av grundvatten i samband med täktverksamhet.
- markutfyllnad.
- återfyllning med förorenade massor.
- återfyllning med massor med okänd miljöstatus.

Tillstånd krävs för husbehovstäkt.

11 § Vägar*Primär skyddszon***Förbud** gäller för:

- spridning av vägsalt vid andra förhållanden än vid halka eller prognostiserad halka.
- upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför den primära skyddszonen.

Förbud gäller även för avledning av dagvatten från nyanlagd väg för infiltration i mark, direkt eller via dike.

Undantag från förbudet gäller för avledning av dagvatten från obelagda vägar samt enskilda vägar.

*Sekundär skyddszon***Förbud** gäller för:

- spridning av vägsalt vid andra förhållanden än vid halka eller prognostiserad halka.
- upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför den primära och den sekundära skyddszonen.

Tillstånd krävs för avledning av dagvatten från nyanlagd väg för infiltration i mark, direkt eller via dike.

Undantag från tillståndskravet gäller för avledning av dagvatten från obelagda vägar samt enskilda vägar.

Tertiär skyddszon

Förbud gäller för upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför skyddsområdet.

12 § Energianläggningar och vattenuttag*Primär skyddszon*

Förbud gäller för nyetablering av anläggning för uttag av vatten från berg eller jord.

Tillstånd krävs för nyetablering av anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg eller jord.

Sekundär skyddszon

Tillstånd krävs för:

- nyetablering av anläggning för uttag av vatten från berg eller jord.
- nyetablering av anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg eller jord.

13 § Transporter

Primär, sekundär och tertiär skyddszon

Förbud gäller för transport av farligt gods.

Undantag från förbudet gäller för:

- transport på anvisade leder.
- transporter till och från fastigheter då inga alternativa tillfartsvägar finns.

14 § Övrigt

Primär skyddszon

Tillstånd krävs för hantering och transport av ämnen som är skadliga för grundvattnet, till exempel impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter.

Undantag från tillståndsplikten gäller för:

- transport av ämnen för hushållsändamål.
- hantering av ämnen för hushållsändamål.

15 § Skyltning

Vattentäktens huvudman ansvarar för uppsättning av informationsskyltar invid vattenskyddsområdet.

KOMPLETTERANDE UPPLYSNINGAR

Övrig lagstiftning

Här följer exempel på andra bestämmelser och annan lagstiftning som redan i dag gäller inom vattenskyddsområdet, utöver skyddsföreskrifterna.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I det andra kapitlet i miljöbalken (1998:808) finns allmänna hänsynsregler. Där framgår bland annat att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd inom vattenskyddsområdet ska skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa från skada.

Petroleumprodukter

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor finns särskilda krav för vattenskyddsområden. Här följer några exempel på krav från föreskrifterna:

- Den som avser att installera vissa anordningar eller att hantera mer än 250 liter brandfarlig vätska inom ett vattenskyddsområde ska skriftligen informera tillsynsmyndigheten om det.
- Ytor där brandfarliga vätskor hanteras ska utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas in och omhändertas.
- Vid påfyllningsrör för tank ska det finnas en informationskylt eller annan varaktig märkning om vattenskyddsområdet.

Bekämpningsmedel

Yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Det framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

I 14 kapitlet 7 § miljöbalken finns ett generellt förbud mot skogsbesprutning med bekämpningsmedel avsedda mot sly.

Växtnäringsämnen mm

Regler om gödselhantering finns i förordningen (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och växtnäringsämnen regleras i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket.

Avloppsanläggningar

Det krävs tillstånd enligt miljöbalken att inrätta avloppsanordningar till vilka vattentoaletter ska anslutas. Motsvarande gäller vid anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning. För övriga avloppsanordningar krävs en anmälan till Miljönämnden i Karlstads kommun, förordning (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet.

Vid utformning och skötsel av enskilda avloppsanläggningar gäller Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7) om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten.

Avverkning

Avverkning av skog regleras av Skogsvårdslagen (1979:429).

Terrängkörning

Körning i terräng med motordrivet fordon regleras av Terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) med tillhörande Terrängkörningsförfordningen (SFS1978:594).

Ny lagstiftning

Föreskrifterna kan komma att utökas genom ny lagstiftning vilket innebär att det kan tillkomma skyldigheter inom vattenskyddsområdet.

Dispenser

Länsstyrelsen får bevilja dispens från förbud i föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Det framgår av 7 kapitlet 22 § miljöbalken. Dispensen kan beviljas efter att huvudmannen för vattentäkten samt den kommunala nämnden för miljöfrågor har hörts. I beslut om dispens kan Länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kapitlet 2 § miljöbalken).

Tillsynsmyndighet

När Länsstyrelsen fattar beslut om att fastställa ett vattenskyddsområde är det Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet. Det framgår av miljöbalken (1998:808) och förordning (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynen kan överlåtas till kommunen.

Anmälan om olyckshändelse

Den som har orsakat eller fått kännedom om olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska anmäla det omgående. Det framgår av 2 kapitlet 1 och 5 §§ lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt 2 kapitlet 4 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112.

Beredskap

Vattentäktens huvudman bör upprätta en beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk senast två år efter att dessa föreskrifter har fastställts.

Ersättning

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet som anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan ha rätt till ersättning. Krav på ersättning eller inlösen av fastighet ska göras till mark – och miljödomstolen enligt 31 kapitlet miljöbalken.

Överträdelser och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifterna kan medföra straffansvar enligt 29 kapitlet 2 och 2 a §§ miljöbalken.

Länsstyrelsens beslut med tillhörande karta förvaras på Länsstyrelsen.

EVA ERIKSSON

Matilda Elgerud